

Les persones es casen i es divorcien per amor. La relació amorosa es practica de manera intercanviable, i no per desfer-se del pes de l'amor, sinó perquè així ho demana la llei de l'amor satisfactori, resa el primer capítol d'*El normal caos del amor*. I continua així: La nova religió terrenal de l'amor condueix a guerres aferrissades entre les quatre parets de la llar o davant del jutge de família i els assessors matrimonials. L'afany per l'amor representa el fonamentalisme de la modernitat.

—A l'estat espanyol s'ha aprovat recentment una llei de divorci, que agilita el procés i el fa més fàcil. Què pensa d'aquesta mena de "divorci express", tal com l'han anomenat?

—Bé, no conec gaire com està la situació ací, però segurament hi havia una gran quantitat de separacions sense divorci. Aquesta és una situació molt poc honesta. Si dues persones no volen continuar juntes, el sistema jurídic ha de facilitar-los el camí. És una manera més neta el divorci legal que la simple separació, que en alguns casos simplement ho complica tot molt més, especialment quan es vol crear una nova família. Supose que els sectors catòlics diran que la llei fa el divorci massa fàcil.

—Si entenem que l'"amor lliure", en el sentit de poder triar per amor la persona amb la qual es vol compartir la vida, comporta també "divorci lliure", és a dir, que l'amor s'acaba, perquè la major part de la gent viu el divorci com una tragèdia?

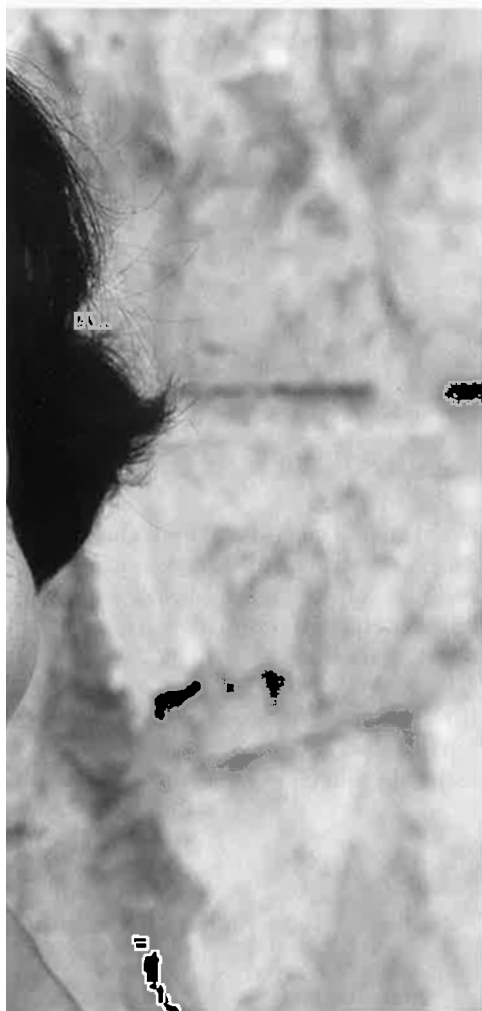
—Bé, la clau està en la diferència amb el matrimoni d'abans, en el qual influen

“Sovint el divorci és una eixida de la infelicitat”

Elisabeth Beck-Gernsheim és professora de Sociologia en la Universitat d'Erlangen, a Alemanya. La passada setmana, visità València amb motiu de les Jornades Internacionals sobre Estructures Familiars i Relacions de Gènere per al Segle XXI, organitzades pel Departament de Sociologia i Antropologia Social de la Universitat. Coautora, amb Ulrich Beck, del llibre 'El normal caos del amor', ens parla de com la individualització, el desig de llibertat i les exigències del mercat laboral han canviat per sempre les maneres de viure l'amor i la família en la societat postmoderna. En aquest context, el divorci és tan sols la conseqüència del casament per amor.

molts factors socials, econòmics, els pares hi intervenien, etc. I, a més, era per tota la vida, amb tot el patiment que això comportava. Ara la gent es casa per amor, l'amor s'acaba i dues persones ja no volen compartir les seues vides. És una tria individual. Però jo crec que el

que fa mal és la fi de l'amor que suposa el divorci. Hem de ser realistes: ens casem en un moment d'enamorament, a un nivell molt alt, i aquesta altura no pot mantenir-se per molt de temps, es transforma. Casar-se significa compartir els dies bons i els roïns.

—Creus que s'han d'interpretar l'augment dels índexs de divorci com un problema o simplement la societat ha d'assimilar que en les condicions del món actual i futur el divorci és i serà habitual?

—Jo estic en una posició intermèdia. De cap manera veig el divorci com una catàstrofe, perquè en molts casos és l'eixida de la infelicitat, però també pot sig-

nificar un profund malestar intern. En alguns casos, el divorci és amistós, però en altres és pura hostilitat. I el problema són els xiquets, que sempre volen que els seus pares continuen junts.

—Potser si s'assimilara socialment com un procés normal i les parelles no esperaren tant de temps a divorciar-se no s'arribaria a aquestes situacions extremes. Creu que amb el temps aprendrem a portar endavant aquests processos amb més naturalitat i d'una manera menys traumàtica?

—Sí, aleshores podria ser més fàcil. Però sols fins a cert punt, perquè les emocions sempre estaran presents. De tota manera, ja hi ha casos en què es porta endavant de manera satisfactòria.

—Creu que les dones experimenten el divorci d'una manera diferent als homes?

—Sí, pense que sí. Depèn molt de les circumstàncies de cada societat, però en els països occidentals crec que és la dona qui, abans de decidir divorciar-se, ja porta un temps insatisfeta. Els homes, en molts casos, ni tan sols s'han adonat que alguna cosa no funciona quan la dona arriba i diu "ja no puc més, vull que ens divorciem". Probablement l'home no entenga res i conteste aleshores amb un "què passa ací? Pensava que anàvem bé!". Potser és perquè les dones tenim més expectatives emocionals.

—És més difícil per als homes superar un divorci?

—En alguns aspectes és més difícil per a l'home i en altres ho és per a la dona, especialment pel que fa al vessant financer, en molts casos. Per a l'home, en canvi, sol ser més difícil el dia a dia, tenir cura d'ell mateix. En termes emocionals, l'home té més dificultats per parlar d'allò que li passa. El que ens diuen les dades empíriques és que el divorci és dolent per als homes, en termes d'expectatives de vida, de salut, mentre que aquesta dada no és significativa en el cas de les dones.

—Un dels fenòmens que expliquen les seues tesis és el de la individualització, però si mirem al voltant veiem gent que no vol viure sola, encara que tampoc no vol perdre la seua llibertat. Com podem compaginar tot açò?

—Són les necessitats i aspiracions conflictives de tothom en la modernitat, les dues parts de la nostra ànima. De tota manera el compromís, entès en un sentit

positiu, pot portar-se endavant sense perdre la llibertat. Adaptar-se i trobar solucions, en definitiva, parlar de les necessitats i voluntats de cadascú, és fonamental.

—Creu que el nombre de gent que viu sola per pròpia voluntat augmentarà en els propers anys?

—Jo crec que la gent que viu sola, principalment ho fa no perquè així ho vulga a priori, sinó perquè les exigències que estableixen per trobar un company o companya són tan altes que resulta vertaderament difícil de trobar. L'opció, aleshores, és viure sol per tal de poder conservar el seus plans de vida.

—La individualització de la vida representa la desaparició dels vincles familiars, veïnals i comunitaris d'altres temps, de manera que concentrem tota la nostra demanda d'estima i atenció, i també totes les acusacions, en una sola persona. Exigim massa a la parella en la societat moderna?

—Sí, és clar. I això incrementa les dificultats d'aconseguir una relació satisfactòria. Però no hem d'oblidar que els vells temps no eren molt millors, amb la família extensa dient-te què havies de fer i què no. La diferència és que aleshores no hi havia cap eixida possible. I avui sí.

—Vostè també parla de les exigències del mercat laboral en el sistema neocapitalista, com la flexibilitat d'horaris o la mobilitat, que sembla que són pràcticament oposades a les exigències de l'amor i la família. Creu que hi ha alguna manera d'harmonitzar ambdós aspectes de les nostres vides?

—Aquesta és una qüestió que sempre és difícil, però la situació actual en la major part dels països és molt millorable. Si mirem els països escandinaus o França, podem veure que allà és bastant més fàcil. Però en altres, com Alemanya o l'estat espanyol, són necessaris molts més serveis públics. Aquesta és la solució, tot i que no serà fàcil de cap manera. Per descomptat, un tema important és implicar els pares en la vida familiar, i això es podria fer també des de les infraestructures públiques.

—Un consell per a una relació satisfactòria?

—Començar a parlar i mai no parar.

Violeta Camarasa